WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)
z dnia 30 czerwca 2005 r. *

W sprawie C-165/03

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Stuttgart (Niemcy) postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2003 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 kwietnia 2003 r., w postępowaniu:

Mathias Längst,

przy udziale:

SABU Schuh & Marketing GmbH,

Präsident des Landgerichts Stuttgart,

Bezirksrevisor des Landgerichts Stuttgart,

* Język postępowania: niemiecki.

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, prezes izby, R. Schintgen (sprawozdawca) i J. Makarczyk, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Tizzano,
sekretarz: M.F. Contet, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 listopada 2004 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu M. Längsta przez niego samego,

— w imieniu Präsident des Landgerichts Stuttgart przez K. Ehmanna, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Bezirksrevisor des Landgerichts Stuttgart przez G. Firnaua, Bezirksrevisor,

— w imieniu rządu niemieckiego przez W.D. Plessinga, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez E. Braquehais Conesę, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez R. Lyala i K. Grossa, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu opinii rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 18 stycznia 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy Rady 69/335/EWG z dnia 17 lipca 1969 r. dotyczącej podatków pośrednich od

gromadzenia kapitału (Dz.U. L 249, str. 25) zmienionej dyrektywą Rady 85/303/EWG z dnia 10 czerwca 1985 r. (Dz.U. L 156, str. 23, dalej zwanej „dyrektywą 69/335").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania w sprawie zażalenia wniesionego przez M. Längsta, notariusza będącego urzędnikiem w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart, w odpowiedzi na nakaz jego przełożonego, Präsident des Landgerichts Stuttgart, dotyczący rachunku wystawionego przez M. Längsta.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Jak wynika z motywu pierwszego dyrektywy 69/335, ma ona na celu wspieranie swobodnego przepływu kapitału, uważanego za jeden z niezbędnych warunków dla stworzenia unii gospodarczej o cechach podobnych do cech rynku krajowego.

4 Zgodnie z motywem szóstym tej dyrektywy, dążenie do tego celu zakłada, w odniesieniu do podatku od gromadzenia kapitału, zniesienie obowiązujących obecnie w państwach członkowskich podatków pośrednich i zastosowanie w ich

miejsce podatku pobieranego tylko jednorazowo we wspólnym rynku i którego wysokość powinna być identyczna we wszystkich państwach członkowskich.

5 Zgodnie z brzmieniem art. 4 ust. 1 dyrektywy:

„Podatkowi kapitałowemu podlegają następujące operacje:

a) utworzenie spółki kapitałowej;

b) przekształcenie spółki, przedsiębiorstwa, stowarzyszenia lub osoby prawnej, która nie jest spółką kapitałową, w spółkę kapitałową;

c) podwyższenie kapitału spółki kapitałowej poprzez wniesienie wkładów jakiegokolwiek rodzaju;

d) podwyższenie majątku spółki kapitałowej poprzez wniesienie wkładów jakiegokolwiek rodzaju, jednak nie w zamian za udział w kapitale lub majątku spółki, lecz za prawa tego samego rodzaju jak te, które posiadają członkowie [...];

[...]".

6 Artykuł 4 ust. 1 lit. e)–h) dyrektywy 69/335 przewidują, że przeniesienie z państwa trzeciego do państwa członkowskiego lub z państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego rzeczywistego centrum zarządzania spółki lub jej statutowej siedziby również podlega podatkowi kapitałowemu.

7 Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy wymienia różne czynności podlegające podatkowi kapitałowemu.

8 Dyrektywa ta przewiduje również zniesienie innych podatków pośrednich o takich samych cechach jak podatek kapitałowy lub opłata stemplowa od papierów wartościowych, gdyż ich utrzymanie może udaremnić cel instrumentów przewidzianych w niniejszej dyrektywie, tak jak zostało to wskazane w jej ostatnim motywie. Podatki, których pobieranie jest zakazane, są wymienione w art. 10 dyrektywy 69/335. Zgodnie z tym artykułem:

„Oprócz podatku kapitałowego, państwa członkowskie nie naliczają [pobierają] żadnych podatków w odniesieniu do spółek, przedsiębiorstw, stowarzyszeń lub osób prawnych prowadzących działalność skierowaną na zysk w odniesieniu do:

a) operacji, o których mowa w art. 4;

b) wkładów, pożyczek lub świadczenia usług w ramach operacji, o których mowa w art. 4;

c) rejestracji lub jakichkolwiek innych formalności wymaganych przed rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej, które mogą być wymagane od spółek, przedsiębiorstw, stowarzyszeń lub osób prawnych prowadzących działalność skierowaną na zysk ze względu na ich formę prawną".

9 Artykuł 11 dyrektywy 69/335 stanowi:

„Państwa członkowskie nie pobierają żadnego podatku od:

a) tworzenia, emisji, dopuszczenia do notowania na giełdzie, wprowadzenia na rynek lub obrotu akcjami, obligacjami lub innymi papierami wartościowymi tego samego rodzaju, a także świadectwami udziałowymi, bez względu na osobę emitenta;

b) pożyczek, łącznie z obligacjami państwowymi, zaciągniętych poprzez emisję obligacji lub innych zbywalnych papierów wartościowych, bez względu na osobę

emitenta, lub jakichkolwiek związanych z tym formalności, ani od tworzenia, emisji, dopuszczenia do notowania na giełdzie, wprowadzenia na rynek lub obrotu tymi obligacjami lub innymi zbywalnymi papierami wartościowymi".

10 Artykuł 12 ust. 1 dyrektywy brzmi następująco:

„Niezależnie od art. 10 i 11, państwa członkowskie mogą naliczać [pobierać]:

a) podatki od przeniesienia papierów wartościowych, o stawce zryczałtowanej bądź nie;

[...]

e) podatki w formie opłat lub należności;

[...]".

Uregulowania krajowe

11 Zgodnie z § 2 i nast. oraz § 53 ust. 1 ustawy dotyczącej spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung) z dnia 20 kwietnia 1892 r. (RGBl. 477), w wersji mającej zastosowanie do sprawy przed sądem krajowym, uchwała wspólników takiej „Gesellschaft mit beschränkter Haftung" (GmbH) wnosząca zmiany do umowy spółki wymaga poświadczenia notarialnego.

12 Z § 116 federalnego kodeksu notarialnego (Bundesnotarordnung) z dnia 24 lutego 1961 r. (BGBl. 1961 I, str. 98), w wersji mającej zastosowanie do sprawy przed sądem krajowym (dalej zwanego „BNotO"), w związku z art. 3 ust. 2 ustawy Landu w sprawie sądownictwa niespornego (Landesgesetz über die freiwillige Gerichtsbarkeit) z dnia 12 lutego 1975 r. (GBl. str. 116), również w wersji mającej zastosowanie do sprawy przed sądem krajowym, wynika, że w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart można — w celu uzyskania poświadczenia notarialnego — skorzystać z usług nie tylko notariuszy będących urzędnikami, ale również notariuszy wykonujących wolny zawód.

13 Wysokość opłat, które mogą pobierać notariusze, jest ustalona przez federalną ustawę o kosztach w sprawach z zakresu sądownictwa niespornego (Gesetz über die Kosten in Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Kostenordnung); z dnia 26 lipca 1957 r. (BGBl. 1957 I, str. 960), w wersji mającej zastosowanie do sprawy przed sądem krajowym (zwaną dalej „KostO"). Wysokość tych opłat obowiązuje w sposób jednolity na całym terytorium niemieckim zarówno notariuszy będących urzędnikami, jak i notariuszy wykonujących wolny zawód.

14 Notariusze będący urzędnikami, działający w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart, otrzymują stałe wynagrodzenie, ustalone na podstawie tych samych kryteriów, które

odnoszą się do innych urzędników Landu. Do wynagrodzenia tego dodaje się zmienną kwotę, która odpowiada części pobranych przez nich opłat. Mimo to, w odróżnieniu od notariuszy będących urzędnikami, działających w okręgu Oberlandesgericht Karlsruhe, oni sami są wierzycielami opłat należnych od dłużników. Przekazują jedynie zryczałtowaną część tych opłat do budżetu Landu. Ten natomiast może sam pobierać opłaty jedynie w przypadku, gdy opłata taka nie została dokonana mimo wezwania.

15 Zgodnie z § 156 ust. 1 KostO uwagi dotyczące zestawienia kosztów, w tym uwagi dotyczące płatności i nadania klauzuli wykonalności, powinny być skierowane w drodze skargi do Landgericht w okręgu, w którym notariusz ma swoje biuro. Landgericht, zanim podejmie decyzję, powinien wysłuchać stron i przełożonego notariusza. Jeżeli dłużnik kwestionuje zestawienie kosztów sporządzone przez notariusza, notariusz może wnioskować do Landgericht o rozstrzygnięcie.

16 Paragraf 156 ust. 6 KostO przewiduje, że organ, któremu notariusz podlega, może nakazać mu, aby uzyskał decyzję Landgericht i wniósł od niej odwołanie. Wydane w tym postępowaniu orzeczenie sądowe może doprowadzić do zwiększenia rachunku.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

17 Jako notariusz będący urzędnikiem, M. Längst dokonał poświadczenia pewnych aktów dotyczących spółki SABU Schuh & Marketing GmbH (dalej zwanej „SABU").

Na koszty i opłaty z tym związane wystawiony został rachunek wynoszący 2892,46 euro (dalej zwany „rachunkiem").

18 Czynności, o których poświadczenie spółka wniosła, dotyczyły połączenia udziałów spółki w jeden udział, przeliczenia kapitału i udziałów spółki na euro, podwyższenia kapitału spółki ze środków własnych i zmiany firmy spółki.

19 Zgodnie z rachunkiem SABU powinna dokonać płatności kwoty 2493,50 euro, bez podatku VAT, tytułem opłat i wydatków związanych z poświadczeniem czynności. Kwota ta obejmuje tzw. opłatę „od uchwały" ustaloną na 1584 euro — od wartości globalnej w wysokości 484 007 euro — odpowiadającej podwyższeniu kapitału oraz zmianie statutu. Część należna państwu od tej sumy wynosi 1183,83 euro, a część należna notariuszowi — 400,17 euro.

20 Uznawszy, że postanowienie z dnia 21 marca 2002 r. w sprawie C-264/00 Gründerzentrum (Rec. str. I-3333) dotyczące notariuszy będących urzędnikami, działających w okręgu Oberlandesgericht Karlsruhe ma zastosowanie również do notariuszy będących urzędnikami, działających w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart, Präsident des Landgerichts Stuttgart uznał, że rachunek był, w zakresie zwiększenia kapitału i zmiany statutu, niezgodny z dyrektywą 69/335. W związku z tym nakazał on M. Längstowi, aby ten zwrócił się, na podstawie § 156 ust. 6 KostO, do Landgericht Stuttgart w celu uzyskania decyzji dotyczącej zgodności z prawem tego rachunku i zmniejszenia jego wysokości do kwoty do 1465,66 euro.

21 M. Längst postąpił zgodnie z nakazem i zwrócił się do Landgericht Stuttgart. Podniósł on przed tym sądem, że rachunek jest uzasadniony i że KostO oraz BNotO nie pozwalają mu na pobranie opłat w wysokości żądanej przez Präsident des Landgerichts Stuttgart. Zauważył ponadto, że ww. postanowienie w sprawie Gründerzentrum nie ma zastosowania do opłat pobieranych przez notariuszy będących urzędnikami, działających w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart.

22 Zdaniem sądu krajowego sytuacja prawna notariuszy będących urzędnikami, działających w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart różni się pod dwoma względami od sytuacji prawnej notariuszy będących urzędnikami, których dotyczy ww. postanowienie w sprawie Gründerzentrum. Z jednej strony, w okręgu Oberlandesgericht można korzystać z usług nie tylko notariuszy będących urzędnikami, ale również notariuszy wykonujących wolny zawód, z czego wynika, że Land niekoniecznie otrzymuje pobierane opłaty. Z drugiej strony, uregulowanie dotyczące roszczeń z tytułu owych opłat różni się i uzasadnia zastosowanie odmiennego rozwiązania. W przeciwieństwie bowiem do sytuacji w okręgu Oberlandesgericht Karlsruhe, w okręgu Stuttgart notariusz jest wierzycielem pobieranej opłaty. Dopiero po jej pobraniu przekazuje na rzecz skarbu państwa jej zryczałtowaną część. Natomiast skarb państwa może sam pobierać owe opłaty tylko w wyjątkowych przypadkach.

23 W tych okolicznościach Landgericht Stuttgart postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy w systemie prawnym, jaki obowiązuje w części wirtemberskiej Landu Baden-Württemberg (okręg Oberlandesgericht Stuttgart), gdzie — w przeciwieństwie do okoliczności będących podstawą [ww.] postanowienia

w sprawie [...] Gründerzentrum – funkcję notariusza mogą pełnić zarówno urzędnicy, jak i osoby wykonujące wolny zawód, będąc — zarówno jedni, jak i drudzy — wierzycielami opłat, które pobierają, z tą różnicą, że notariusze będący urzędnikami są zobowiązani przekazać, na mocy ustawy Landu, zryczałtowaną część tych opłat państwu, które jest ich pracodawcą i które wykorzystuje te wpływy na finansowanie swoich wydatków, opłaty pobrane przez notariusza będącego urzędnikiem za poświadczenie czynności podlegającej dyrektywie 69/335 w wersji zmienionej należy uważać za opodatkowanie w rozumieniu tej dyrektywy?

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej, czy owe opłaty nie będą kwalifikowane jako opodatkowanie w rozumieniu dyrektywy 69/335, gdy państwo rezygnuje z wymagania przysługującej mu części i w związku z tym zaprzestaje stosowania przepisów Landu, zgodnie z którymi należna mu jest część tych opłat?"

W przedmiocie kompetencji Trybunału

24 M. Längst i Bezirksrevisor des Landgerichts Stuttgart wyrazili wątpliwość, czy Trybunał jest kompetentny do wypowiadania się, na podstawie art. 234 WE, w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przedstawionego w ramach postępowania, którego wszczęcie spowodował na podstawie § 156 ust. 6 KostO notariusz będący urzędnikiem, w przedmiocie nakazu wydanego przez jego przełożonego. Ich zdaniem postępowanie, w którego ramach ma orzec sąd krajowy, nie stanowi postępowania spornego w rozumieniu orzecznictwa Trybunału (wyrok z dnia 19 października 1995 r. w sprawie C-111/94 Job Centre, Rec. str. I-3361 i postanowienie z dnia 22 stycznia 2002 r. w sprawie C-447/00 Holto, Rec. str. I-735). Landgericht Stuttgart nie ma za zadanie rozstrzygnięcia rzeczywistego sporu w rozumieniu tego orzecznictwa.

25 Należy w tej kwestii przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem z art. 234 WE wynika, że sądy krajowe mogą zwrócić się do Trybunału jedynie, gdy spór jest przed nimi zawisły i gdy mają one orzekać w ramach postępowania, które powinno zostać zakończone orzeczeniem o charakterze judykacyjnym (zob. w szczególności postanowienia z dnia 18 czerwca 1980 r. w sprawie 138/80 Borker, Rec. str. 1975, pkt 4; z dnia 5 marca 1986 r. w sprawie 318/85 Greis Unterweger, Rec. str. 955, pkt 4 i w ww. sprawie Holto, pkt 17).

26 Z mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego oraz z wyjaśnień przedstawionych przez sąd krajowy na wniosek Trybunału wynika, że wszystkie zainteresowane strony zostały w ramach postępowania zawisłego przed tym sądem wysłuchane i że orzeczenie, które ma zapaść, ma za przedmiot rozstrzygnięcie sporu. Ponadto zarówno wierzyciel, jak i dłużnik opłat objętych rachunkiem, mogą wnieść od tego orzeczenia odwołanie. Jeżeli natomiast żadna z zainteresowanych stron nie wniesie odwołania do Oberlandesgericht Stuttgart, przy czym może ono dotyczyć jedynie kwestii prawa i wymaga zezwolenia sądu krajowego, orzeczenie uzyskuje powagę rzeczy osądzonej wobec wszystkich zainteresowanych stron.

27 Mając na względzie te cechy, nie można twierdzić, że w sprawie przed sądem krajowym spór nie zawisł i że orzeczenie, które ma zapaść, nie ma charakteru judykacyjnego.

28 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Trybunał jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na pytania przedstawione przez Landgericht Stuttgart w jego postanowieniu odsyłającym z dnia 7 kwietnia 2003 r.

W przedmiocie dopuszczalności drugiego pytania

29 W uwagach przedstawionych Trybunałowi przez strony postępowania przed sądem krajowym, rządy niemiecki i hiszpański oraz Komisję Wspólnot Europejskich, wyrażono wątpliwość co do dopuszczalności pytania drugiego, ponieważ ma ono charakter hipotetyczny. Land nie zrezygnował jeszcze z pobierania swojej części rozpatrywanych opłat, a więc pytanie drugie dotyczy sytuacji, która jeszcze nie zaistniała.

30 Należy w tym zakresie przypomnieć, iż z utrwalonego orzecznictwa wynika, że procedura ustanowiona w art. 234 WE jest instrumentem współpracy między Trybunałem a sądami krajowymi, dzięki któremu ten pierwszy dostarcza tym drugim wskazówek w ramach wykładni prawa wspólnotowego potrzebnych im do rozstrzygnięcia zawisłego przed nimi sporu (zob. podobnie wyroki z dnia 16 lipca 1993 r. w sprawie C-83/91 Meilicke, Rec. str. I-4871, pkt 22 i z dnia 5 lutego 2004 r. w sprawie C-380/01 Schneider, Rec. str. I-1389, pkt 20).

31 W ramach tej współpracy jedynie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i który ma wydać w nim orzeczenie, należy ocena, w świetle konkretnych okoliczności sprawy, zarówno niezbędności uzyskania orzeczenia w trybie prejudycjalnym celem wydania przez niego wyroku, jak i adekwatności pytań skierowanych przezeń do Trybunału. W rezultacie, gdy postawione pytania dotyczą wykładni prawa wspólnotowego, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do orzekania (ww. wyrok w sprawie Schneider, pkt 21 i tam wymienione orzecznictwo).

32 Trybunał jednakże również orzekł, że w szczególnych okolicznościach i w celu zweryfikowania jego własnej właściwości, to do niego należy ocena sytuacji, w jakiej sąd krajowy kieruje do niego wniosek. Odmowa udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne postawione przez sąd krajowy jest możliwa jedynie wtedy, gdy objęta wnioskiem wykładnia prawa wspólnotowego w sposób oczywisty nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu przed sądem krajowym, gdy problem ma charakter hipotetyczny lub gdy Trybunał nie posiada wystarczającej wiedzy na temat okoliczności faktycznych i prawnych, aby na przedstawione mu pytania udzielić odpowiedzi w sposób użyteczny (ww. wyrok w sprawie Schneider, pkt 22).

33 Bowiem duch współpracy, który ma być wyznacznikiem dla dobrego funkcjonowania odesłania prejudycjalnego, wymaga z kolei, aby sąd krajowy miał wzgląd na funkcję powierzoną Trybunałowi, którą jest wkład w administrowanie wymiarem sprawiedliwości w państwach członkowskich, a nie formułowanie opinii o charakterze doradczym w odpowiedzi na ogólne lub hipotetyczne pytania (ww. wyrok w sprawie Schneider, pkt 23).

34 Natomiast w niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego oraz z uwag przedstawionych Trybunałowi przez rząd niemiecki wynika, że nie wprowadzono dotychczas żadnej zmiany rozpatrywanej ustawy krajowej, na mocy której Land zrezygnowałby z części opłat pobieranych przez notariuszy będących urzędnikami za poświadczenia czynności podlegających dyrektywie 69/335, choć taka zmiana jest planowana. Wynika z tego, że kontekst prawny stanowiący przedmiot drugiego przedstawionego pytania jest hipotetyczny.

35 W rezultacie należy stwierdzić, że pytanie drugie jest niedopuszczalne.

W przedmiocie pytania pierwszego

36 W pytaniu pierwszym sąd krajowy dąży do ustalenia, czy w istocie należy interpretować dyrektywę 69/335 w ten sposób, że opłaty pobrane przez notariusza będącego urzędnikiem za sporządzenie aktu notarialnego poświadczającego dokonanie czynności podlegającej dyrektywie 69/335 powinny być uważane za opodatkowanie w rozumieniu tej dyrektywy w sytuacji, po pierwsze, gdy zgodnie z mającym zastosowanie uregulowaniem krajowym nie tylko notariusze będący urzędnikami mogą wykonywać działalność i sami ci notariusze są wierzycielami owych opłat, a po drugie, gdy notariusze będący urzędnikami są zobowiązani do przekazania części tych opłat organowi władzy publicznej, który wykorzystuje te wpływy do finansowania swoich zadań.

37 Aby odpowiedzieć w sposób użyteczny na to pytanie należy przypomnieć, że w pkt 34 ww. postanowienia w sprawie Gründerzentrum Trybunał orzekł, iż dyrektywę 69/335 należy interpretować w ten sposób, że opłaty należne za sporządzenie aktu notarialnego poświadczającego dokonanie czynności podlegającej tej dyrektywie stanowią w jej rozumieniu opodatkowanie w systemie charakteryzującym się tym, że notariusze są urzędnikami i że część tych opłat jest przekazywana organowi władzy publicznej, który ich zatrudnia i który wykorzystuje te wpływy w celu finansowania swoich zadań, takim jak system obowiązujący w okręgu Oberlandesgericht Karlsruhe.

38 Ponieważ system rozpatrywany w sprawie przed sądem krajowym jest w zasadzie identyczny z systemem, którego dotyczy ww. postanowienie w sprawie Gründerzentrum, należy zbadać, czy różnice między systemem w okręgu Oberlandesgericht Karlsruhe a systemem w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart, które wskazuje sąd krajowy, mogą uzasadniać w niniejszej sprawie odmienną odpowiedź na przedstawione pytanie od tej, która została udzielona we wspomnianym postanowieniu.

39 Odnosząc się po pierwsze do argumentu, że opłaty rozpatrywane w sprawie przed sądem krajowym nie zawsze są przekazywane państwu, ponieważ notariuszami posiadającymi zezwolenie na działalność w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart są nie tylko notariusze będący urzędnikami, ale również notariusze wykonujący wolny zawód lub adwokaci wykonujący funkcje notariusza, należy stwierdzić, że z pkt 13 ww. postanowienia w sprawie Gründerzentrum wynika, iż system będący przedmiotem odesłania prejudycjalnego w tamtej sprawie był podobny, gdyż w obu systemach, po pierwsze, każda osoba, która chce uzyskać akt notarialny, może skorzystać z usług jakiegokolwiek notariusza, będącego urzędnikiem lub wykonującego wolny zawód, działającego na terytorium Niemiec, a po drugie, poświadczony w ten sposób akt jest uznawany na całym terytorium Niemiec.

40 Wynika z tego, że pierwszy argument podniesiony przez sąd krajowy nie uzasadnia oceny systemu rozpatrywanego w sprawie przed sądem krajowym która byłaby odmienna od oceny systemu będącego przedmiotem odesłania prejudycjalnego w ww. sprawie Gründerzentrum.

41 Odnosząc się po drugie do okoliczności, że notariusze będący urzędnikami, działający w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart, są sami, w odróżnieniu od notariuszy z okręgu Karlsruhe, wierzycielami owych opłat, należy przypomnieć, tak jak uczynił to rzecznik generalny w pkt 40 opinii, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem opłaty notarialne pobrane przez notariuszy będących urzędnikami z tytułu czynności podlegającej dyrektywie 69/335 stanowią w jej rozumieniu opodatkowanie, ponieważ opłaty te są, mimo że jedynie w części, przekazywane organowi władzy publicznej zatrudniającemu notariuszy będących urzędnikami i wykorzystywane w celu finansowania zadań tego organu (zob. w szczególności wyroki z dnia 29 września 1999 r. w sprawie C-56/98 Modelo, tzw. „Modelo I", Rec. str. I-6427, pkt 23; z dnia 21 września 2000 r. w sprawie C-19/99 Modelo, tzw. „Modelo II", Rec. str. I-7213, pkt 23 i ww. postanowienie w sprawie Gründerzentrum, pkt 34).

42 Z orzecznictwa tego wynika, że elementem decydującym dla uznania opłat za opodatkowanie w rozumieniu dyrektywy 69/335 jest nie tyle tożsamość poborcy

opłat lub wierzyciela początkowego, ale tożsamość ich odbiorcy końcowego. W ww. sprawach Modelo I, Modelo II i Gründerzentrum opłaty były początkowo pobierane przez notariuszy będących urzędnikami, a następnie przekazywane organowi władzy publicznej zatrudniającemu tych notariuszy. Właśnie owe przekazanie wspomnianych opłat lub ich części jest elementem decydującym dla ich kwalifikacji w świetle dyrektywy 69/335.

43 Należy zatem stwierdzić, że o ile w sprawie przed sądem krajowym notariusze będący urzędnikami są wierzycielami rozpatrywanych opłat, o tyle są oni jednak zobowiązani do przekazywania części tych opłat organowi władzy publicznej, od którego zależą i który wykorzystuje je w celu finansowania swoich zadań.

44 Wynika z tego, że w tej kwestii ustawodawstwo obowiązujące w okręgu Oberlandesgericht Stuttgart nie różni się znacząco od ustawodawstwa podanego do wiadomości Trybunału w ww. sprawie Gründerzentrum.

45 W świetle powyższych rozważań należy na pytanie pierwsze udzielić odpowiedzi, że dyrektywę 69/335 należy interpretować w ten sposób, iż opłaty pobierane przez notariusza będącego urzędnikiem za sporządzenie aktu notarialnego poświadczającego dokonanie czynności podlegającej tej dyrektywie stanowią w jej rozumieniu opodatkowanie w sytuacji, po pierwsze, gdy — zgodnie z obowiązującym

ustawodawstwem krajowym – nie tylko notariusze będący urzędnikami mogą wykonywać działalność oraz gdy sami ci notariusze są wierzycielami owych opłat, a po drugie, gdy notariusze będący urzędnikami są zobowiązani przekazać część tych opłat organowi władzy publicznej, który wykorzystuje te wpływy na finansowanie swoich zadań.

W przedmiocie kosztów

46 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywę Rady 69/335/EWG z dnia 17 lipca 1969 r. dotyczącą podatków pośrednich od gromadzenia kapitału zmienioną dyrektywą Rady 85/303/EWG z dnia 10 czerwca 1985 r. należy interpretować w ten sposób, iż opłaty pobierane przez notariusza będącego urzędnikiem za sporządzenie aktu notarialnego poświadczającego dokonanie czynności podlegającej tej dyrektywie stanowią w jej rozumieniu opodatkowanie w sytuacji, po pierwsze, gdy — zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym – nie tylko notariusze będący urzędnikami mogą wykonywać działalność oraz gdy sami ci notariusze są wierzycielami owych opłat, a po drugie, gdy notariusze będący urzędnikami są zobowiązani przekazać część tych opłat organowi władzy publicznej, który wykorzystuje te wpływy na finansowanie swoich zadań.

Podpisy